

Estlanda Esperantisto.

Oficiala organo
de
Revela Esperantista Grupo.

Propaganda gazeto
de la
lingvo internacia Esperanto.

Abonprezo: 1 rbl. jare (ekster Rusujo: 1 Spesnilo 10 Sd.); kun enskribo en societo: 1,50 rbl. (1,60 Sm.)

Redaktoro-administranto: **I. A. Rahamügl**, Renel, Weike Kalamaja uul. 7, k. 2.

Nr. 5.

Julio 1908

1-a jaro.

Enhavo: Kvara kongreso Esperantista en Dresden la 15—23. aŭguston 1908. (Helias Esperanto kongreso Dresdenis 6.—23. aŭgustil 1908). — *Hörsfama Zafob.* Novelo de E. Peterson. — *Natule nakuu.* (Nom da historio). — *Sancelo.* (Kdikumine) — *Universala Esperanto-Asocio.* (Ueulbime Esperanto-Uhijus) — *Esperanto en Estlando.* (Esperanto Gestimoal.) — *Kingwaobe.* (Kroniko). — *Letroj.* (Strjab.)

Kvara kongreso Esperantista en Dresden

la 15.—23. (3.—10) da aŭgusto 1908

Jam nun oni povas certigi, ke la kongreso de l' jaro 1908 superas ĉiujn estintajn, eĉ tiun de Kembrigo, kiu tamen estis la afero tre granda kaj bela. La senlaca laborado de kongresa komitato, precipe de la fervora „Kvaro por la kvara“ ne povis do resti sen rezultatoj. Pli ol 1000 personoj el ĉiuj partoj de mondo estas jam promesintaj alveni; sed oni esperas la nombbron tri- ĝis kvaroblan.

La preparado sukcesas neatendite bone. El oficiala vidpunkto nenio mankas. La urbo Dresden votis subtenon de 3000 markojn; krom tio la kongresanoj havas rajton uzi la elektrajn tramvojojn dum kongresa semajno tute senpage; senpage estas donataj ankaŭ ŝipoj por ekskurso al Saksa Svisujo. La Saksa registaro favore rilatas al kongreso; ĉiuj ministroj estos honoraj membroj de kongreso, kaj sendos oficialajn reprezentantojn; simile kelkaj ministroj el Berlino Oni denove vidas la oficialan saluton, la urbestaron kun

la kavalerio, kiu renkontos Zamenhof kaj lian familion ĉe la stacidomo, akceptadon de la ministroj eĉ, eble, de la reĝo. La 30 fremdlandaj konsuloj akceptis honoran membrecon kaj pruntedonos la flagojn de siaj landoj por ornamado de l' salono de „Vereinshaus“, kie malfermiĝos la kongreso.

Ĉe oni lernas fervore esperanton: urbaj konsilanoj, altaj oficistoj, policistoj (24 policanoj portas la blankan rubando kun la verda stelo ĉirkaŭ la maniko, anoncante tiom kiom: „mi parolas esperanton!“), kelneroj k. t. p. studas la lingvon

* * *

Alveninte al Dresden la 16:an (eble jam la 15:an) de aŭgusto ni havos serĉi la *Superan Teknikan Lernejon*, situatan nur kvin minutojn de la stacidomo de l' ĉefstacio (Hauptbahnhof) de Dresden-Aktstadt kaj disigita de tiu-ĉi per la bela, ĝardenstila *Bismark-Platz*, ĉar tie ni devas tuj post alveno prezenti nin en la

akceptejo, aranĝita en la teretaĝo. Ĉiujn necesajn informojn oni tie ricevos. En la sama etaĝo troviĝas la *ekspozicio* kaj la *librovendejo*. La konstruaĵo ceteraparte estos uzata al la kunvenoj de la kongreso. La solena malfermo (la 17:an de aŭg. je 10,30 precize) tamen ne okazos tie-ĉi, sed en „*Vereinshaus*“, la plej granda festsalono de Dresden, situata ĉe Zinzen-dorf-strasse. Proksime al „*Vereinshaus*“ oni trovas la *Centra Teatro*, kie „*Ifigenio en Taŭrido*“ estos ludata (la 19:an je la 8: a h. vespere) kaj en kies keletaĝa restoracio, „*Theater-Tunnel*“, la komunaj 1:a-horaj tagmanĝoj estos aranĝataj.

* * *

Resumo de l' starigita kongresa programo:

Sabato ¹⁶/₈, matene 9: malfermo de akceptejoj kaj ekspozicio; preparaj kunvenoj de Organiza Komitato kaj Lingva Komitato; vespere 8: kunveno en Dresdena grupo.

Dimanco, ¹⁹/₈, mat. 10: luthera diservo, „*Kreuzkirche*“; 11,30: katolika diservo, „*Katolische Hofkirche*“; post-tagm. 1: tagmanĝo; 3: kunveno laŭ nacioj por elekti delegitojn; 4: amika kunv. en Granda Reĝa Ĝardeno; 8: paroladoj, lumbildoj k. t. p.

Lundo, ¹⁷/₈, mat.: alveno de Zamenhof; 10,30: malfermo oficiala, parolado de Zamenhof, salutoj (*Vereinshaus*); 1: tagmanĝo; vesp. 8: ĝard. festo en la arta ekspozicio.

Mardo, ¹⁸/₈, mat. 9—11: unua agada kunsido; 12—1: tagmanĝo; 1,20: ekskurso al Meissen; vesp.: amika kunveno en Geibelburg, Meissen; ludado de „*Internacia Komedio*“, reiro per specialaj vagonaroj.

Merkredo, ¹⁹/₈, mat. 9—11: dua aga kunsido; fak. kunvenoj; 1: tagm.; vesp.: laŭ aranĝo de speciala komitato; vesp. 8: „*Ifigenio en Taŭrido*“.

Ĵaŭdo, ²⁰/₈, Libera tago. Ekst. al Saksa Svisujo, fotografado, „*Marktfest*“ en Wehlen, lumigado de l' montetoj dum la reveno.

Vendredo, ²¹/₈, mat. 9—11: tria agada kunsido, fakaj kunvenoj; 1: tagmanĝo; vesp. 8: koncerto, poste balo naci-kostuma.

Sabato, ²²/₈, mat. 9—11: lasta ĝen. kunveno kaj oficiala fermo; 1: tagm.; 2,30—4: festo de la „*Revuo*“; vesp.: d.versaj aranĝoj.

Dimanco, ²³/₈, vizito en „*Weisser Hirsch*“, festo en la „esperantista vilaĝo“.

* * *

Por la vojaĝo al la kvara kongreso en Dresden la Internacia Propagandejo Esperantista presis kaj oferas senpage *specialajn etiketojn*, algluotajn sur la valizoj, kofroj ktp. La etiketoj estas bele desegnitaj kaj certe prezentas bonegan propagandilon por nia lingvo. En la mezo estas trilinea spaco por enskribi la detalan adreson en Dresden. Ĉiuj kongresanoj volonte uzos tiujn specialajn etiketojn kaj estas petataj tuj skribi pri tio al Internacia Propagandejo Esperantista (Merton Abey, London SW.) aŭ al Dro Albert Schramm (Ständehaus, Dresden-A.).

Hoiskama Jakob.

Ernst Peterson.

Tiel diras Zaratuŝtra: Kia infano ne havus kaŭzon plori pri siaj gepatroj.

Fr. Nietzsche.

Mirinde malvarme estis veturi tiun fojon. La vento fajfis kaj blovis kun tia

forto, kvazaŭ ĝi len rapidus por ia grava ordono aŭ ia necesa laboro. Kaj ĝi pio-regis kaj muĝis, kvazaŭ kolera, kaj ŝajnis, ke ĝi volas sian koleron sur tiun elverŝi. Sed nenion ĝi tiun fojon havis, kun klo

bataladi. La malgrandan kvanton da neĝo, kiu kovris la teron, ĝi ja povis ruliĝi, sed por tio ne estis bezone tiel multe da forto. Kaj la neĝo ruliĝis kaj turnis en la manoj de l' ventblovo: de l' kampo en arbaron, de l' arbaro sur la kampon, de l' kampo sur la vojon, de l' vojo denove sur la kampon kaj tiel plue, tiel plue. Pro tiu ruligado sur la glaciĝinta nigra tero la neĝo estis fariĝinta flaveta; kvazaŭ hontema ĝi kuŝis en la fosoj, al kies randoj ĝi alĝiuliĝis kaj formis tie arkojn kaj kavernojn; post la ŝtonoj kaj arboj ĝi kuŝis en longaj streketoj, kvazaŭ demandante, kvazaŭ dirante: rigardu do, rigardu la sensaĝulon; vidu, kion la frenezulo faras! Kaj tiu neĝo ŝajnis bedaŭri la malbonan ludon, kiun la uragana naturo kun ĝi faris.

Uragana naturo!

Sed la uragano mem verŝajne pensis, ke ĝi honeste plenumas ĝian taskon, ke ĝi vere laboras, ke ĝuste tiel devas esti, kiel ĝi faras.

Kaj ĝi blovis kaj fajfis kaj blovegis tiel, ke la malvarmo en mian pelton rampis kaj min igis tremanta. Sed pli grandan malvarmon devis senti mia maljuna veturigisto, li kvazaŭ enŝovis sin sub mia ŝirmo, tiris la kapon inter la ŝultrojn, tiel ke la malbona, malpurigita de svito kolumo leviĝis preskaŭ ĝis la oreloj, kvankam ĝi ne povis ilin ŝirmi antaŭ la forto de l' vento kaj la frosto. Malfeliĉa maljunulo! Sed malgraŭ la malvarmo kaj uragano li estis tute gaja, iam fajfis, devigis iri la ĉevalon, turnis la finojn de direktiloj kaj koleris pri la vojo, kiu eĉ ĝis Kristnasko ne estis kovriĝinta de neĝo.

— Jam Kristnasko estas inter la fingroj, sed la vojo ne farigas pli bona! murmuris li kolere al si mem kaj devigis la ĉevalon, kiu ŝajne el ĉiuj fortoj tiregis la glitveturilon.

— Lasu pli malrapide iri! mi diris, por fari plezuron al la veturigisto. Mi ne tro rapidas! Kial vi turmentas la malfeliĉan beston? mi aldonis.

— Kiu slan ĉevalon amas, tiu ĝin ankaŭ punas! rapide diris la maljunulo.

Al mi ŝajnis, ke li min mokis kaj mi lin kaŝe rigardis super la alta kolumo de l' pelto, sed la vizaĝo de l' maljunulo estis serioza, kvazaŭ li nenion estus dirinta.

— Ĉu do en batado estas amo? mi demandis ankaŭ serioze.

— Nu jes, respondis la maljuna veturigisto. Ĉu en la mondo oni do demandas pri tio, ĉu vi ne povas, ĉu la vojo estas malbona, aŭ estas la alia manko. Kiu pri tio demandas.

Li silentis kaj kun des pli granda rapideco pelis la ĉevalon. Verŝajne li pro tio volis rapidi, por alveni en arbaron, kiu jam plu ne estis malproksime de ni.

Tiel efektive estis. Apenaŭ ni atingis la arbaran vojon, kiam li lasis la ĉevalon iri pli malrapide.

— Nun tie-ĉi ja estas tute bone! li diris kaj metis la vipon en la antaŭan parton de l' glitveturilo, kvazaŭ ĝi tiel baldaŭ plu ne estus bezona.

Al mi tiam maljunulo ŝajnis stranga, precipe tiaj antaŭaj vortoj. Ŝajnis, ke li estis kolera pri la mondo, ke li volis por tio venĝi al ĝi. Kaj de tiu momento mi ĉeziregis rekomenci kun li interparolon.

— La mondo efektive ne demandas, ĉu oni povas aŭ ne, sed malgraŭ tio ni ne povas sekvi la ekzemplon de la mondo! mi diris.

La maljunulo kvazaŭ aŭskultis per l' alia orelo, kiun li klinigis mialflanken, tiam li demandis:

— Kial ni tiel multe koleras pri la mondo? La mondo ja ne estas malproksime de ni mem. Ni mem do estas tiu mondo. Unu laboron ni bone konas kaj tiu estas la agado per la buŝo. Per ĝi ni multajn ruzajn aferojn faras, sed kiam alvenas la plenumo, tiam estas alia afero.

— En kio do? mi demandis: vi parolas tre ĝenerale.

— Kion do mi parolas, respondis la

veturigisto, mi maljuna malsaĝa vilaĝano, iafoje oni ja volas malpezigi la koron, sed kion do fari, se la vortoj ne ordiĝas tiel bone. Mi pri multaj aferoj pensadis, sed nenion komprenas. La homoj kvazaŭ ludas lan ludon. Elpensas diversajn leĝojn, mem ilin ne plenumas, sed al ĉiuj ilin rekomendas, kiel ion necesan. Kaj aliaj ŝajnas al mi tiel strangaj, ke vole-nevole ili ridigas.

— Ekzemple? mi demandis kaj tremis pro frosto.

— Ĉu vi malvarmumas en la pelto? demandis la veturigisto.

— Malvarme, jes!

— Sed mi ĝin ne sentas kaj estas en palto, li respondis kaj faris gajan vizaĝon

— Kian ekzemplon nur diri? li daŭrigis, ni prenu eĉ tiun aferon: patro plu ne povas gvidi filon per vortoj, tiam li batas per bastono. La filo eĉ tion ne povas, kion faras la ĉevalo; se li skuas la voston, tiam estas malestimanto de gepatroj. En nuna tempo ja la homoj estas tiel strangaj, ke ili intencas unu la alian trompi per malsaĝeco; sed homoj, batantaj ĉevalon je malbona vojo, ili ĉiuj estas. Kaj kian saĝan mlenon ili faras, kiam ili diras: kiu ne volas obei, devas esti batata. Ĉevalo ne obeas, estas batata kaj ankoraŭ movetas la voston. Kaj ĉu inter la homoj estas alie? Kiu demandas: ĉu la vetero estas bela, ĉu vojo estas glata, ĉu la ĉevalo povas veturi? La homo nur volas kaj pro tiu volo la ĉevalo devas streĉigi

siajn venojn. Vi bedaŭras mian ĉevalon, sed ĉu la ĉevalo mem venis inter la trenilojn? Ne, mi ĝin metis! Kaj ĉu mi mem metis tiun ĉevalon? Ne! post mia dorso estis lu deviganta min. Sed kiu estis tiu alia? Ha - ha ha, ridis la maljunulo per sia rauka voĉo, kvazaŭ tiu alia estus tute proksime apud li, kvazaŭ li estus volanta lin moki per sia malvarma rido.

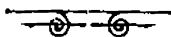
Ni denove eliris el la arbaro. La drinkejo Aruvere montriĝis antaŭ niaj okuloj. La maljunulo denove prilaboris la ĉevalon kaj baldaŭ ni estis antaŭ la drinkejo, kien ni eniris varmigi la ungojn, kiel diras la veturigisto.

Kiam ni eniris en la drinkejon, tuj montriĝis, ke tie estis okazinta io nekutima: en la granda ĉambro de l' drinkejo estis areto da homoj ĉirkaŭ lu, kuŝanta sur planko. Inter ĉiuj aliaj oni tuj rimarkis la figuron de l' policano.

Sur la vizaĝoj de l' ĉirkaŭstarantoj vidiĝis kompatio, bedaŭro, kunsento.

Ni paŝis pli proksimen kaj vidis, ke la kuŝanta estajo estis homo, kiel oni povis konkludi laŭ la vestoj, malriĉa almozetisto. Ankoraŭ nun li havis ĉirkaŭ la kolo pansakon.

Li kuŝis duone sur unu flanko, kun okuloj fermitaj, kiel mortulo. La ĉirkaŭstarantoj turnis la okulojn en nian flankon, respondis al nia saluto, sed tuj returnis sin al la kuŝanta almozetisto kaj respondadis al la demandoj de l' policano, iam unuope, iam ĉiuj kune, iam korektante unu la alian, diskutante. (Daŭrigota.)

Natufe ajalugu.

Un peu d' histoire — natufe ajalugu — selle pealtkirja all jutustab „l'Étoile Esperantiste“ mõndagi, mis näitab, et ka esperantlaste, nende aatemeeste ja aate eest mõistjate, seas isikuid leidub, kes mitte alati kõlge aate lihemate asjade eest ei mõistle. „Nia sankta afero“ — meie pässa all — on ainult nende

isikliste püüete tattefa, mille varjus oma asju aataffe.

„L'Étoile Esperantiste“ jagab oma „ajaloõkirjelduft“ kolme osasse. Esimene osa utatab tagasi selle aja hisse, kus Esperanto alles lapselõngedes oli, imafe pea täiesti tumbnata. Xaestl 1901 tegi selleaegne Prantsujemaa Espe-

ran: o propaganda feltst esimees, hra E. de Beaufront dr. Samenhofiga lepingu, mis talles a l n u d i g u s e anbis, igas keeles ja kõigis maades Esperanto-keele propaganda- ja õpetramatuks wälja anda. Samenhofi kooswetas ennast, kõiki wäljaantawaid käskkirjaj enne trükkimist läbi lugema ja parandama, mille eest ta teatud waematalu sai; sellest tajus langes 33%₁₀ Beaufront'ile kui wahetatultajale. Nii lüandis tuttaw „kollekti sprobita“. Beaufront ajutas nüüd kõik maad oma õpetramatutega üle, keellegi teisel et olnud õigust ilma tema lubata midagi wälja anda. See kasult äri keeltes paar aastat ja oleks wast meel lauemini kestnud, kui mitte mõned esperantistid awalikult selle „Esperanto eksploateerimise“ peale tähelepanemist et oleks juhtunud ja nõudma hõlkanud, et Esperanto laialilooalamise mitte niisuguseid kunstlikke tõkkesid ei tehtaks. Mitme kuulise wõitluse järel läks wiimaks lörda Beaufront'i käest tema „ainuõigust“ ära kiskuda. Esperanto sai Beaufronti eraasjaj ülesididiks omandajeks.

1903. a. — esimees kongressi aastal — algab meie „loa“ teine järk. Ene Bulonje kongressi pani dr. Samenhof ette, rahwuswahelise Esp. Liiga asutada, ühtlasi teatabes, et temal juba projekt walmis on ja soowides, et teised esperantistid ka omad ettepaned teekiwad. Selles nägi Beaufront hea juhlumise, mida ta oma kasuks tarwitama ei tahtnud jätta: rahwuswahelise esperantolaste Liiga esimees — see oli liig meelitaw mõte. Kui kõik esperantolaste feltstid ühinekiwad, walitaks Liiga Komiteesse midugi kõige tähtsajama feltside esimees, hed ja Liiga esimehes midugi kõige suurema feltsi — Prantsusmaa Esperanto propaganda feltsi — esimees. Sedawiisi tehtendades, juhtis Beaufront asja nii, et P. L. p. f. kirjaj awalbas, milles ta kõiki esperantistid äles kutsus. Samenhofi projekti muutmata wastu wõtma: ühtlasi palus ta, et Samenhof oma projekti enne kongressi awalaks.

Samenhof teadis oma projekti Pariisi ja oma kõige suuremaks meelepahaks leidis Beaufront, et plaaniõetud Liigal mitte üle, waid kolm Komiteed pidi olema (Komitato de Propagando, Komitato de Cenzuro, Lingwa Komitato); ühtlasi anbis Samenhof teada, teba ta tulewaste komiteedes esimeheseks walida soowitas — (Lingwa Komitato) esimeheseks pidi tema ettepaneku järel Beaufront jaama. Kõhe peale Samenhofi projekti lätkelamist asus Beaufront agarasti tööle — selle uastu. Juba enne projekti awalamist ilmusiwad „L' Esperantiste'is“ kirjad, milles seletati, et Esperanto, kui keel, muud ei tarwita kui E. K. juhtumise kombel just teba, mille arwataw esimees Beaufront pidi olema). Lu-

genata kirjad, millega Prantsuse feltstid üle ütutati, toonitawad E. K. ajutamise tarwitust ja laisimad Samenhofi projekti. Kõit ahinbud wõdeti truitajele, et Liiga asemel ainult E. K. saats ajutatud Beaufront'i plaan läks lörda, aga ainult osalt. Bulonje ajutati E. K., aga tema esimehes ei walitud mitte Beaufront. Kõik liibe löötamine oli asjata olnud.

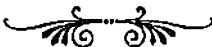
Nüüd algab kolmas järk meie ajaloolises dramas Esperantolaste kõigedõigumataks paawuslitsa saada ei läinud Beaufront'il lörda, siis tahtis ta wõhemast Interuufes saada — reformatoriks. Gaja ja targu hakkas ta uuesti tööle. Kõige peatt tuli E. K. tähtsust wõhendaba teba, ilma siimis alandaba — ei olnudta ju Beaufront'i juhatuse all. Beaufront ei wõta E. K. istumistest oga wõti lüta teba teeb, siis ainult et E. K. tööd segada, selle töö asjatult ära näidata. Samal ajal asutab Beaufront „wandeselitti“, mille esimehes tema, Couturat ja Leau seijawad. Selle „wandeselitti“ sihi on — „Esperantot hutakust peasta.“ Samenhofi Esperanto on suurepäaline töö, aga ainult geniale Beaufront'i paranduste läbi wõib ta täielikult saada. Samenhofi „Fundamentu“ külge löidetult on Esperanto hutakustele pühendatud, tal on suuremad sees, nii et ta enam wõit aastal ei juuba ära elada. Beaufront ei taha oma abi keelata — ta algab tööd sihes oma abilistele — Couturat ja Leaugaj. Aneb prantsustid, kes peale Prantsuse keele ähtegi teelt nii läikeltugi et tunne, et teba kaalkida wõit, selle sees ähtegi keeleteablast ei ole, „parandawad“ nüüd mõne kuu jookult teelt. mille loomine aastad on tarwitanud. Esiiti tahtis Beaufront juba Cambridge's oma parandustega wälja tulla, aga inglaste turtaw „konferatsumus“ hõlbis teba tagasi. Ainult eelitõdega kui siin algugi teatud: ilmus Couturat brošjure „pri la derivado“ — sõnade loomistest. Oodataw Esperanto „parandus“ pidi siis ainult selle brošjuri mõju tekkind olema.

Wuidugi walmitastawad ka ignisugused kirjad ja ringkirjad teeb „uendustele“. Samenhofi pa we peale mõtab Beaufront „Esperanto lajude kaitumise“ rahwuswahelise keelt walimat Delegatsiooniks oma peale. Ühel Delegatsioonil koosolekul tuleb keelleg „Jdo“ keeleprojekt, u. n. parandatud Esperanto, kõne all, selle ettepanijad on Couturat ja Leau. „Juhtumise kombel“ on ka Beaufronti koosolekul. Ta leiab, et „Jdo“ projekt tähelepanemise wõad et, amaldab oma arwamist üle ja teise paranduse tohta, seletab, misugustele arwatomatel põhjustet oga parandus ette wõetud on ja lisaj igatord ärandikult juurde: „Ja minu Abjuwantos oli see nii!“

Peale Delegatsiooni ostust arwab Beaufront sthili olevat. Aga saatus tahab ta see lörda ta lootused purustaba. Kõik „uendatud

Esperanto-kajuloj tötamine ei aita Cähsjamaale propaandistidele saadakse uue keele grammatika, kideatse tema häid kütse, valguetantse Esperanto wigati — ksil asjatu. Selle asemel, et „3oo“ „parundatud“ keel vastu müta, hakkavad esperantolajed „3oo“ keelesõlmimise südbistama, tulemad kahtluse jutub kuulbarvale — „3oo“ taga peitumat „Esperanto

faitseja“ Beaufront, nõutakse — Beaufront kuulagu avalikult, kas tal „3oo“ga mingisugust ühendust on. Ja kui Beaufront viimase sunnitud on teatama, et ta ise see „3oo“ on, et ta ainult Esperanto kutsus tšöb teinud, taütakse tema iseenasti ära salgavalt tšöb „ante est“ jellega, et talle asuamuse ette pannakse „P. E. p. i.“ eestvälja astuda.

Šancelo.

— Kie ne estas progreso, tie estas morto Esperanto enhavas germon de la morto, nur dank al reformoj ĝi vivos. Ĝi devas esti ŝanĝita aŭ ĝi perco!..

Entuziasmita, kun energiaj gestoĵ li tion parolis kaj mi apenaŭ rekondis mian malnovan amikon.

— Sed ĝis nun Esperanto plaĉis al vi sen iaĵ ŝanĝoj, vi ĝin energie propaandis!

— Jes, ĉar mi ne konis mirandan lingvon de ido, traleginte nur unu numeron de „Progreso“ oni plu ne povas ŝanceli — nur danke al plibonigitaj Esperanto farigis vivkapabia. Tro teruraj estas la finigoj — aj, oj, la „ĉiuj, kiuj“! Esperanto havas tro malnulte da radikoj kaj sukksjoj — la plej simpajn pensojn oni ne povas esprimi en ĝi. Mi propaandas la „lingvo internacianata“ de nun . . .

Post kelkaj semajnoj mi ricevis leteron de mia amiko, ĵen kion li skribas: Mi propaandis Idon — oni min mokis pro la „belsonaĵ“ formoj „koloro, komparar, konkurir, kordvi, sekretariul“; mi ĝin instruis — oni min superŝutis per demando: kia diferenco estas inter „persekar“ kaj „persekutar“, inter „kupo“ kaj „goblet“, inter „tacar“ kaj „silentat“; kia „ulo“ estas „libelulo“, k. t. p. „malgraŭ ĉiuj miaj penoj oni ne komprenis vortojn „espioro, mispurigar, vidivuala vosto“.

Tio estis terne! Sed kiam unutago al mi okazis diri „ilti damzeli“ anstataŭ „ilti damzeli“, mi ekdubis pri preferenco de „ido“ al Esperanto. Kaj kiam fine mi anstataŭ „stnorino“ alparolis „stiorino“ belan junan „spozinon“ de mia amiko — sekvo de tia malĝentileco estis, ke ĉiuj virinoj de nia urbo min bojkotas, — mi bruligis ĉiujn lernolibrojn de la „lingvo“ kaj refarigis esperantisto — por ĉiam.

M. R.

Universala Esperanto-Asocio.

Post diversaj klopodoj, la *Universala Esperanto-Asocio* estas nun oficiale fondita. La provizora regularo ĵus estis akceptita de la delegitoj kaj la komitato rajtigita. La celo de ĉi nova, por nia movado tre grava organizmo, estas la plifaciligado de la ĉiuspecaĵ rilatoj inter diverslingvanoj kaj la kreo de fortika ligilo de solidareco inter ĝiaĵ anoj. Por tio ĝi organizas per Esperanto diversajn internaciajn praktikajn servojn, tuj uzablajn de la personoj, kiuj vojaĝas, korespondas, konercas, rilatas kun allingvanoj pri ĉiaĵ fakoj. Ĉi klopodas por starigi en kiel oblo plej multe da lokoj konsulojn, Esperanto-Oficejojn, kiuj helpas al la vojaĝanĵ samdeanoj, ĝi organizas vojaĝojn, ekskursojn, esperantistajn libertempajn koloniojn, hotelojn, unuvorte klopodas per ĉiuj rimedoj por ankonduko de Esperanto en la praktikan vivon kaj por la Internacia uzado de nia lingvo.

La organizo de la U. E. A. estas startigata sur la ĵena plano: En ĉiu loko, kie tio estas ebla, estas *Delegito* elektata nun de la grupoj aligitaj, poste nur de la U. E. A. anoj. La Delegito reprezentas la komitaton, zorgas pri la interna administrado de la Asocio en sia regiono, klopodas por starigi en sia loko la servojn ĉie organizatajn de la U. E. A. Li mem elektas staa anstataŭnton, stajn helpantojn, kluj laboros por la funkciado de la diversaj fakoj, ĉiu laŭ sia specialeco, kaj *subdelegitojn*, kiuj en ĉiuj ne grandaj lokoj de lia regiono reprezentos la delegiton kaj ĵin helpos por la plenumo de lia tasko. La Komitato, elektita de la delegitoj, estas dividita laŭ diversaj fakoj, por kies zorgado estas komisiitaj unu komitatano kaj helpkomitatanoj, nome: *Fako 1° Administrado*; *fako 2° Konsuloj* *ul Esperanto-Oficejoj*; *fako 3° Turismo*. Estas anoj de la U. E. A. ĉiuj anoj de la organizaĵoj, kiuj elektis aŭ elektos delegitojn. La anoj havas la rajton senpage uzil la servojn organizatajn de la U. E. A. Plie, ĉiuj anoj, kiuj pa-

gas la malkaran kotizajon difinitan en la regularo (24 Sd.), ricevos membrokarton, kiu donos al ili la rajton plandi, se ili ne ricevis la servojn, kiujn ili rajtas.

Jam ekzistas delegitoj en 97 lokoj divers-regionaj. Post la fondo de la U. E. A estas nedudeble, ke multaj grupoj, societoj k. c., kompreneble la praktikan signifon de tiu organizado por nia afero, dezirus partopreni en ĝi kaj elektiti delegiton. Ĉirkuero pri tio estas nun sendita al ĉiuj ekzistantaj organizoj, kiuj estas petataj respondi ĝin kiel eble plej baldaŭ. La grupestroj, kiuj ial ajn ĝin ne ricevis, bonvolu skribi al Esperanto, Genève (Svisujo: 8, Rue Bovy-Lysberg.

La komitato de la U. E. A. konsistas el: Sroj H. Bollingbroke Mudie, prezidanto; H. Hodler, viceprezidanto; A. Charles, Th. Rousseau, R. Meany, S. Meyer, P. Blai, J. Schmid, D^{ro} Whitaker, anoj.

La Revela grupo Esperantista decidis ankau aligi al U. E. A.; kiel delegito estis elektita J. A. Rahamägi.

Esperanto en Estlando.

Revela grupo Esperantista havis ĝeneralalan kunvicon la 13. de junio 1908

La ekzamena komitato, konsistanta el s-roj J. A. Rahamägi, H. Stalberg, J. H. Vahtrik, s-ino M. Reihnenbah prezentas al grupo preparitan de ĝi programon de ekzamenoj. Ĝi estas jena:

I. Provo parola, konsistanta el

1) laŭta legado de teksto esperanta; la ekzameno devas per ĝi pruvi prononcon perfektan, konforman al reguloj de l' gramatiko; 2) traduko de l' legata teksto.

II. Provo skriba, enhavanta:

1) gramatikan ekzercon pri perfekta scio de l' 16 reguloj de l' esperanta gramatiko kaj pri la uzado de prefiksoj kaj sufiksoj; 2) tekston tradukotan en Esperanton, elektitan de l' ekzamena komitato.

La stilo devas esti regula, sen eraroj gramatikaj kaj ortografiaj.

En la temo tradukota esto: uzataj nur vortoj, kiujn enhavas la Universala Vortaro.

Se la rezultato de l' ekzameno estas kontentiga, la ekzameno ricevas ateston kun subskribo de l' membroj de l' ekzamena komitato.

Tiu programo de l' komitato estas akceptita. Estas decidita prokrasti la Finlandan ekskurson kaj aranĝi dum somero ekskursojn en la ĉirkaŭaĵojn de Revel.

Pernov. La tieaj amikoj de lingvo internacia decidis fondi grupon. Jam en printempo la regularo estis sendita al guberniestro por konfirmado, sed provo malsukcesis. La administracio rifuzis peton, postulante kelkajn ŝanĝojn. Nun estas la regularo denove prezentita kaj oni esperas baldaŭ ricevi konfirmon. Dume oni fervore lernas lingvon, kunvenante ĉiusemajne por ekzercado.

Ringwaade.

Esperanto edukita.

„Oficiala gazeto Esperantista“ efimejĝis numbris leiname tefinovdite Esperanto edukigust 1908. a efimeĝte 5 kuu jooŝul (1. januariat kuni 5. junii). Selle jarele oli Esperanto jeltiĝiŝi 5. juunil 1908 (leime tefinovdab arnu 31. detjembril 1907. a.) 928-753; nimelt: Afrikas 14-9; Amerikas 106-83; Afias 22-20; Europas 769-631 (jeul hulgas: Austrias 46-44, Belgias 33-32, Ingtijemaal 145-121; Bulgarias 16-16, Danimitaal 9-4; Prantsufemaal 193-165; Saksjamaal 72-58; Hispanias 85-66; Hollandis 9-8; Ungrias 5-4; Italias 9-8; Maltas 6-6; Monafos 1-1; Norramaal 4-4; Rumenias 6-1; Benemaaal 42-29; Nootfimaal 89-20; Helvetias 49-41; Aŝturalias 17-10. Esperanto asjajajajaid (konŝulifi) oli 5 juunil 1908. a. 252 linnas, jeal hulgas Europas 234. Ameetilifi ja teh-

nifalifi feltfifi oli 90—99; ajafirjafi 55—44. Kongresfifi, kes Esperanto feelt tar-witusele rootnud rooi soovitunud, on 16 olnud.

Saksamaal.

Ita-ilmas on ütslugu juuremat oja-rootnif Esperanto tohta märgata, mõned suuremad kaupmeesle feltfid soovitavad tema õppimist; mitmes äriellide ja ainumas äri-juhatajate ajafirjas leidub taunis laiafifi Esperanto ofaji. Suwitawaks näituseks on, et juurte äride arw, mis oma fatalogifii Esp. keeles trükkida lajewad, kiiresti kaswab. Wiimafel ajal meile saadetud fatalogide hul-gast on ijeäransis Seidel ja Naumann kirj-justusmafinate „Ideal“ kirjeldus, 40 lhf. juurune ilutrikis raamat, tähelepanemise wäärt.

Kongressi puhul on Saksa aja-firjandus ütslugu juurema huwitujega Esp. liikumifil tähele panemas. Praegu kõik täht-samad ajalehed on Esperanto wastu jõe-brakitud; suur „Berliner Tageblatt“ trükkis loquni Dresdenis mängitawa „Ifigenio en Taurido“ algufe Esperanto tõlkes. — Han-noweri linna raamatukogus on juba üle 100 Esp. keeli raamatu. — Hamburgis ajus juli kuus „Laborista Esperanta Grupo“ mille ülesandeks on Esp. keelt tõliste seas laiafi laotada.

Prantslemaal.

„Internacia Marista Liga“ liikmeteks on admiralid Bahle ja Sigon astunud; meeminiister lubas Esperanto keeljeid raamatuid sõjalaewade raamatukogudesse illes wõtta. Linnarawalitujesed annavad ilka Esp. liikumifese toetust, Saint-Etienne ja Toulouse linnawalitujesed näituseks kumbqi 300 franka.

Ühifilutes maakondades töötawad feltfid ajuwad oma kelsis ühendufesse. Efimelefs oli „Parifii Ambrufe ühendus“, mille liik-meteks 25 feltji ajufiwad. Teifjed maakon-nad püüawad pariflaste eestuju järele teha.

Inglifemaal.

„Brita Esperanta Asocio“ pidas juwel Edbinburgis aasta-foosolekut üle 500 ofa-wõtjaga. Igas kuus tuleb fealt nute feltji e ajutaniife fönumid; 20—30 uut ühifust ofus aasta jooksul. — Shrewsbury's pidafiwad fofialistid juwel foosolekut; rahwuswaje-life fofialdemokraia sekretariatile (afub Brüs-jelis) saadeti ettepanef, et rahwuswafelijel kongressifil 1910 a. Kopenhagenis Esperanto kongressifiteelks wõelats. Alafirjutajaid oli 180 fofialistif; feal hulgas palju, kes weel Esperantot ei osta.

Belwifiaft.

Rahwuswafelijine wabamüürlaste keft-büroo Bernis walis Esperanto omale firja-wafetuje keelks; tema poolt wälja antud ajafirjas leidub ka Esp. keele trükkifil.

Leteroj.

Esperanta informejo por junuloj Graz (Austrijo), Landhausgasse 3/A. Tiu ei infor-mejo donas al junaj Esperantistoj elajn infor-mojn pri Esperanta movado, gazetaro, litera-turo, korespondado, intersango de vidajkartoj, postmarkoj; k t. p. Ni kolektas adresojn de eluj junaj Esperantistoj el la tuta mondo por reelproka korespondado kaj amikaco.

Tal oni volu sendi al ni adresojn de junaj Esperanti-toj, kiuj volas korespondi en Esperanto. (Oni volu rimarki specialajn dezirojn, ku oni volas intersangi ilustreitajn.) Ni eldonas elumonate liston da plej nova adreoj de junuloj, kiuj listoj estas riceveblaj kontrau senditaj postmarkoj. Kiu volas aliqi al la unuigo „JUNAJ ESPEPANTISTOJ“ kiel korespondanta membro, ili volu sendi jarkoli-zojn da 1 Sk. (2 Mk., 40 K., 80 fr.) kaj ili ricevos elumonate tiom da adreslistojn, kiom da anoj ili havas.

Ni ankaü dissendas bele faritaja esperan-tajn markojn, 100 p. por. nur 20 Sd. (40 pf.) a frankite kontrau postmarkoj ad interneciaj respondmarkoj.

Pri eluj Informoj oni volu skribi (emne-tante postmarkojn por respondo) al: Esperan-ta Informejo por junuloj GRAZ AUSTRIO Landhausgasse 3, III.